

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w Pile w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Czajka-Bałon

Protokolant: st. prot.sąd. Małgorzata Gawrońska

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2018 r. w Pile

sprawy z powództwa R. G. (1)

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

- 1. Zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda R. G. (1) kwotę 131.858,38 zł (sto trzydzieści jeden tysięcy osiemset pięćdziesiąt osiem złotych 38/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 18 października 2016 r. do dnia zapłaty.**
- 2. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 19.303,66 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.**

SSO J.Czajka-Bałon

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 10 października (złożonym w sekretariacie Sądu dnia 24.10.2016r.) powód R. G. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. kwoty 131.858,38 zł, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18.10.2016r., do dnia zapłaty, kwoty 4.167 zł tytułem kosztów postępowania o zabezpieczeniu dowodów oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w kwocie 7.200,00 zł.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 25.11.2015 r., zawarł z pozwanym umowę ubezpieczenia upraw rolnych rzepaku na ziarno, rok zbioru 2016 na nieruchomości powoda położonych w miejscowości P., D.. Wskazane wyżej uprawy ubezpieczone były od ryzyka gradu, przymrozków wiosennych i ujemnych skutków przezimowania. Powód podniósł, iż ubezpieczył plon nasion w P. na 4,00 tony/ha, przy cenie 1.500,00 zł/tonę nasion, natomiast w miejscowości D. na 4,5 tony/ha przy cenie 1.700,00 zł/tonę nasion. W wyniku zniszczenia upraw na skutek przymrozków wiosennych została zgłoszona szkoda pozwanemu. Jednakże pozwany nie uznał odpowiedzialności, w związku z czym nie wypłacił stosownego odszkodowania. W wyniku powyższego powód wystąpił do Sądu Rejonowego w Złotowie z wnioskiem o zabezpieczenie dowodu, który postanowieniem z dnia 17.04.2016r., dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego celem ustalenia przyczyn, rodzaju i skali uszkodzeń, a także poniesionej szkody w uprawach rzepaku na ww. działkach. Biegły wydał opinię w której stwierdził, że przyczyną szkody w uprawach stanowiły przymrozki wiosenne mające miejsce w okresie od 17.04.2016r.-11.06.2016r. i wyliczył wartość szkody na kwotę 131.858,38 zł z powierzchni 102,02 ha. Mimo przedstawienia pozwanemu kopii opinii biegłego i żądania zapłaty odszkodowania pismo pozostało bez odpowiedzi ze strony pozwanego (k. 2-4).

W odpowiedzi na pozew z dnia 03.01.2017r., pozwany wniósł o oddalenie roszczeń strony powodowej w całości, obciążenie strony powodowej kosztami procesu według norm przepisanych oraz kosztami zastępstwa procesowego. W

uzasadnieniu pozwany potwierdził, iż w ramach zawartej z powodem umowy ubezpieczenia prowadził postępowanie likwidacyjne o nr (...) dotyczące szkody powstałej w mieniu powoda. Pozwany podniósł, iż nie kwestionował samego faktu wystąpienia przymrozków, jednakże w jego ocenie nie miały one wpływu na stan plantacji rzepaku ozimego powoda w zakresie przekraczającym wysokość udziału własnego ubezpieczającego w powstałej szkodzie. W związku z powyższym pozwany nie przyjął odpowiedzialności za szkodę w mieniu powoda i nie wypłacił powodowi R. G. (1) odszkodowania. Nadto wskazał, że ustalenia stron postępowania w stosunku do skali ubytku plonów w rzepaku ozimym w 2016r., na plantacji powoda są dalece rozbieżne (k. 96-100).

Na terminie rozprawy przeprowadzonej w dniu 8 listopada 2018 roku, strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska (k. 469-471).

Sąd ustalił co następuje:

Dnia 25 listopada 2015 r., powód R. G. (1) – prowadzący gospodarstwo rolne w L. przy ul. (...), zawarł z pozwanym (...) SA w W. zawarli umowę ubezpieczenia upraw rolnych nr (...). Na mocy tej umowy pozwany na okres od 26 listopada 2015 r. do 25 listopada 2016 r., udzielił ochrony ubezpieczeniowej uprawom rzepaku ozimego na działkach powoda nr (...) o powierzchni 95 ha położonej w P. oraz nr 126 o powierzchni 7,02 ha położonej w D. (o łącznej powierzchni 102,02 ha. Na mocy ww. umowy pozwany udzielił ochrony ubezpieczeniowej uprawom rzepaku ozimego na działkach powoda do wysokości sumy ubezpieczenia 53.703,00 zł.

Integralną częścią ww. umowy są ogólne warunki ubezpieczenia (...) uprawy przedstawiają ustalenia określonych konkretnych nieruchomości, ich powierzchnię, wydajność, cenę jednostkową oraz sumę ubezpieczenia. W związku z czym powód ubezpieczył plon nasion w miejscowości P. na 4,00 tony/ha przy cenie 1.500,00 zł za tonę nasion, natomiast plony w miejscowości D. na 4,5 tony/ha przy cenie 1.700,00 zł za tonę nasion.

Do zawartej umowy ubezpieczenia miały zastosowanie ogólne warunki ubezpieczenia (...) upraw rolnych ustalone przez Zarząd (...) S.A. uchwałą Nr UZ/225/2015 z dnia 29 lipca 2015 roku.

dowód: zeznania powoda R. G. (1) – protokół rozprawy z dnia 30.03.2017r., (k. 203-203v), polisa ubezpieczenia (...) uprawy Nr (...) z dnia 25.11.2015r., (k. 9-11v), Ogólne Warunki Ubezpieczenia (...) ustalone uchwałą UZ/225/2015 Zarządu (...) S.A. z dnia 29.07.2015r., (k. 101-108), pokrycie polisy (k. 42-43).

Zgodnie z ogólnymi warunkami obowiązkowego, dotowanego ubezpieczenia upraw rolnych ustalonymi przez zarząd pozwanego uchwałą nr UZ/225/2015 z dnia 29 lipca 2015:

- a. przedmiotem ubezpieczenia mogły być m.in. uprawy rzepaku (§ 3 ust. 1 pkt 4),
- b. ochrona zakładu ubezpieczeń obejmowała ryzyka powodzi, gradobicia, ognia, od huraganu ujemnych skutków przezimowania i przymrozków (§ 4 ust. 4),
- c. w przypadku szkód spowodowanych przymrozkami wiosennymi odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń za szkody rozpoczęła się nie wcześniej niż 15 kwietnia (§ 10 ust. 2 pkt 3),
- d. po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową, zakład ubezpieczeń zobowiązany był do podjęcia postępowania w celu ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania (§ 19 ust. 1 pkt 1),
- e. ustalenia wysokości szkody winien był dokonać przedstawiciel zakładu ubezpieczeń w terminie 14 dni od otrzymania zawiadomienia o szkodzie, przy czym przy szkodach powstałych we wczesnym okresie rozwoju roślin w tym terminie winno było się odbyć wstępne ustalenie wysokości szkody, natomiast ostateczne jej ustalenie powinno być dokonane bezpośrednio przed zbiorem plonów (§ 22 ust. 1 i 2),

f. podstawą do obliczenia wysokości szkody w szkodach częściowych były: 1) rzeczywista powierzchnia uprawy, 2) określony w procentach stopień zmniejszenia plonu, ustalony na gruncie w oparciu o wykonaną analizę uszkodzeń roślin i obliczony na podstawie obowiązujących w dniu powstania szkody „Norm do ustalania wysokości szkód w uprawach rolnych”, 3) suma ubezpieczenia na 1 hektar, nie wyższa niż wartość uprawy (§ 22 ust. 4),

g. wypłata odszkodowania powinna była nastąpić w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym, chyba że wyjaśnienie w tym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności pozwanego i wysokości odszkodowania byłoby niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. (§ 23 ust. 1 i 2).

Umowa ubezpieczenia upraw rolnych zawierana jest z udziałem własnym ubezpieczającego wynoszącym 10% wysokości szkody, przy czym (...) S.A. odpowiada, jeżeli szkody spowodowane przez przymrozki wiosenne w plonie głównym wyniosą co najmniej 10% (§ 3 ust. 5 owu).

dowód: Ogólne Warunki Ubezpieczenia (...) ustalone uchwałą UZ/225/2015 Zarządu (...) S.A. z dnia 29.07.2015r., (k. 101-108).

W okresie od 15 do 30 kwietnia wystąpił przymrozek. Wówczas temperatura w porze nocnej spadała poniżej 0° C. Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Umowy (...) przymrozki wiosenne oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie temperatury poniżej 0 ° C w okresie od 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin. Rzepak w dniu wystąpienia przymrozku wiosennego mającego miejsce w dniach 26-29 kwietnia znajdował się w fazie pąkowania (wg. Skali (...) od 57 do 59). Oznacza to, że widoczne były pierwsze pąki kwiatowe, mogły być widoczne pierwsze żółte płatki kwiatowe na pędzie głównym, jednakże rzepak znajdował się w fazie przed pączkowaniem kwitnienia. Pąki kwiatowe nadal były zamknięte. Powód zaobserwował na dużym obszarze zamrażanie pędów. Po kilku dniach widać było brązowienie rośliny i zahamowany rozwój. Podobne sytuacje miały miejsce w maju, wówczas widoczne było brązowienie i zasychanie łuszczyzny oraz kwiatu. Dodatkowo roślina wyginała się w literę „S”.

W dniu 24 czerwca powód zgłosił szkodę pozwanemu. W odpowiedzi na powyższe dokonano lustracji plantacji (...), z której B. B. (2) (mobilny ekspert ds. majątkowych) sporządził protokół oględzin plantacji rzepaku ozimego na należących do powoda działkach i ustalił, że ubytek plonu na działce nr (...) wynosi 1 %, natomiast na działce nr (...) wynosi 4%. Powód odmówił podpisania sporządzonego protokołu szkody w uprawie

Wobec powyższego pismem z dnia 11.07.2016r., (...) S.A., odmówił przyznania R. G. (1) odszkodowania.

dowód: zeznania powoda R. G. (1) – protokół rozprawy z dnia 30.03.2017r., (k. 03-203v), zeznania świadka G. G. – protokół rozprawy z dnia 17.07.2017r., (k. 308-308v), zeznania świadka R. G. (2) – protokół rozprawy z dnia 27.07.2017r., (k. 308-308v), zeznania świadka B. B. (2)- protokół rozprawy z dnia 01.06.2017r., (k. 217-2017v, stenogram k. 279-283), Ogólne Warunki Ubezpieczenia (...) ustalone uchwałą UZ/225/2015 Zarządu (...) S.A. z dnia 29.07.2015r., (k. 101-108), informacja o dokumentach potrzebnych do ustalenia odpowiedzialności lub wysokości odszkodowania z dnia 24.06.2016r., (k. 8-8v), druk zgłoszenia szkody majątkowej (k. 109-111), pismo (...) S.A. z dnia 22.06.2016r., (k. 117), protokół szkody w uprawie z dnia 24.06.2016r., (k. 120-123), pismo z dnia 11.07.2016r., (k.142), pismo z dnia 18.10.2016r., (k. 139-140).

W efekcie 30.06.2016 r., powód złożył do Sądu Rejonowego w Złotowie wnioski o zabezpieczenie dowodu przed wszczęciem postępowania. Postanowieniem z dnia 7 lipca 2016 roku, Sąd Rejonowy w Złotowie I Wydział Cywilny, w sprawie o sygn. akt: I Co 502/16 dopuścił dowód z oględzin z udziałem biegłego dr hab. inż. L. S. celem ustalenia przyczyny, rodzaju i skali uszkodzeń oraz wysokości poniesionej szkody w uprawach rzepaku znajdujących się na działkach powoda.

W dniach od 15-18 lipca 2016 r. biegły sądowy L. S. dokonał oględzin plantacji należących do R. G. (1). Pomiary zostały dokonane według metodyki stosowanej przy szacunkach strat w rolnictwie dostosowując liczbę jednostek pomiarowych do wielkości uprawy. Podczas dokonywania oceny na każdej jednostce pomiarowej określono fazę

rozwojową rzepaku, wysokość łanu, a na każdej ocenianej roślinie policzono łuszczyny dorodne zawierające nasiona rzepaku oraz zmrożone łuszczyny bez nasion (zamarłe) i zmrożone szypułki kwiatowe, które nie zamarły na skutek działania przymrozków. Na łodygach i korzeniach oceniono także występowanie chorób i szkodników. Z kolei za miarę uszkodzeń roślin rzepaku ozimego przez przymrozki przyjęto zmarłe łuszczyny i zmarłe szypułki kwiatowe, które były całkowicie zasuszone i brązowe.

W dniu 15 lipca 2016 roku w wyniku przelotnego deszczu uniemożliwiającego dokonanie szczegółowej analizy na polu – pobrano wszystkie rośliny (po 5 roślin w próbie) i złożono w pomieszczeniu magazynowym gospodarstwa rolnego (...) w B..

W dniu 16-17 lipca 2018 roku dokonano szczegółowej analizy zebranych prób roślin.

dowód: wniosek R. G. (1) o zabezpieczenie dowodu (k. 2 - 3 akt I Co 502/16); postanowienie SR w Złotowie z dnia 07.07.2016 r., I Co 502/16, (k. 9 akt I Co 502/16); opinia biegłego dot. Upraw R. G. (1) z dnia 22.07.2016r., (k. 16 – 51), przesłuchanie biegłego L. S. – protokół rozprawy z dnia 01.06.2017r., (k. 217-217v, stenogram k. 246-255).

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut (...) w P. sporządził na zlecenie Sądu ekspertyzę dotyczącą wystąpienia przymrozków w okresie od 01 kwietnia do 30 czerwca 2016 r., dla rejonu miejscowości L. i P..

Instytut ustalił, że w dniach 14 kwietnia, 17 kwietnia, od 20-30 kwietnia 2016r., 10 i 11 czerwca 2016r., minimalne temperatury powietrza przy powierzchni gruntu (5 cm ponad nią) były ujemne (do minus 7,5°C). Podobnie w dniach 1-2, 4-5, maja 2016 r. minimalne temperatury powietrza przy powierzchni gruntu (5 cm ponad nią) były ujemne (do -3,8°C). Z kolei w dniach 10-11 czerwca 2016 r. minimalne temperatury powietrza przy powierzchni gruntu (5 cm ponad nią) były ujemne (do -1,0°C).

dowód: ekspertyza IMiGW w P. z dnia 07.07.2017 r., (k. 290 – 292).

Przymrozki przypadły na okres od początku do pełni kwitnienia rzepaku na pękach głównych oraz bocznych i spowodowały przede wszystkim zamieranie kwiatków rzepaku ozimego oraz zawiązków łuszczyn.

Uprawa rzepaku ozimego na plantacjach (...) na działkach o nr (...) w P. i 126 w D., była prowadzona bardzo starannie. Pola były starannie doprawione, a agrotechnika rzepaku prowadzona zgodnie z jej wymogami. W warstwie przyziemnej nie stwierdzono zachwaszczenia. W ocenianych jednostkach rzepak miał pędy praktycznie nieporażone chorobami grzybowymi oraz był bez objawów żerowania szkodników. Łan rzepaku był stojący, bez wylegania. Podczas oględzin na lustrzonych polach R. G. (1) nie stwierdzono oznak suszy glebowej.

Na działce nr (...) położonej w miejscowości P., roślin rzepaku ozimego odmiany M. z zamarłymi łuszczynami na skutek przymrozków w kwietniu, maju i czerwcu 2016 r., było 8,6 %, a zmrożonych kwiatów -14,6 %. Takie ilości zmrożonych łuszczyn i kwiatów spowodowało szkody w plonie nasion rzepaku ozimego w ilości 17,6%.

Na działce nr (...) położonej w miejscowości P., roślin rzepaku ozimego odmiany V. z zamarłymi łuszczynami na skutek przymrozków w kwietniu, maju i czerwcu 2016 r., było 13,5 %, a zmrożonych kwiatów -19,7 %. Takie ilości zmrożonych łuszczyn i kwiatów spowodowało szkody w plonie nasion rzepaku ozimego w ilości 17,6%.

Na działce nr (...) położonej w miejscowości D., roślin rzepaku ozimego odmiany M. z zamarłymi łuszczynami na skutek przymrozków w kwietniu, maju i czerwcu 2016 r., było 7,9 %, a zmrożonych kwiatów -17,6 %. Takie ilości zmrożonych łuszczyn i kwiatów spowodowało szkody w plonie nasion rzepaku ozimego w ilości 19,4%.

Przy kompensacji plonu nasion rzepaku ozimego w szkodach losowych zgodnie z pomiarami biometrycznymi przyjęto, iż:

- na działce nr (...) położonej w miejscowości P., roślin rzepaku ozimego odmiany M. było 8,6 % zmrożonych łuszczynek w fazie osadzania nasion co odpowiada 6,9 % szkody w nasieniu oraz 14,6% zmrożonych kwiatów w fazie pełni kwitnienia co odpowiada 10,7% szkody w nasieniu. Stąd łącznie straty w nasieniu na wynosiły 17,6% ,

- na działce nr (...) położonej w miejscowości P., roślin rzepaku ozimego odmiany V. było 13,5 % zmrożonych łuszczynek w fazie osadzania nasion co odpowiada 10,8 % szkody w nasieniu oraz 19,7% zmrożonych kwiatów w fazie pełni kwitnienia co odpowiada 14,8% szkody w nasieniu. Stąd łącznie straty w nasieniu na wynosiły 25,6% ,

- na działce nr (...) położonej w miejscowości D., roślin rzepaku ozimego odmiany M. było 7,9 % zmrożonych łuszczynek w fazie osadzania nasion co odpowiada 6,3 % szkody w nasieniu oraz 17,6% zmrożonych kwiatów w fazie pełni kwitnienia co odpowiada 13,1% szkody w nasieniu. Stąd łącznie straty w nasieniu na wynosiły 19,4% .

Przyczyną szkody w plonie nasion rzepaku ozimego były udokumentowane przymrozki wiosenne w okresie od 17 kwietnia do 11 czerwca 2016 r. Przymrozki te spowodowały zamarcie łuszczynek w fazie osadzania nasion oraz zamarcie kwiatów na roślinach rzepaku w fazie pełni kwitnienia. Zamarcie łuszczynek i kwiatów na skutek przymrozków spowodowało szkodę w plonie nasion rzepaku ozimego stanowiącą kwotę 131.858,38 zł z powierzchni 102,02 ha.

dowód: opinia biegłego sądowego L. S. z dnia 22.07.2016r., (k. 13-29).

Pismami z dnia 19 września 2016 roku powód ponownie wystąpił do pozwanego o wypłatę odszkodowania wzywając go do zapłaty odszkodowania za poniesione przez niego straty w wysokości 131.858,38 zł, jednakże na niniejsze pismo powód nie otrzymał odpowiedzi.

dowód: kserokopia pisma z dnia 19.09.2016r., (k. 162), wydruk e-mail z dnia 18.10.2016r., (k. 141)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedstawionych przez strony niniejszego postępowania oraz na podstawie zeznań powoda i przesłuchanych w sprawie świadków. Dowody z dokumentów bez wyjątku uznane zostały za wiarygodne, albowiem nie wzbudziły podejrzeń Sądu, a żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności. Znaczenie dla sprawy jedynie posiłkowe miało sporządzone przez powoda zestawienie kosztów uprawy i faktury za zakup nasion, nawozów i środków ochrony roślin, które potwierdziły ocenę biegłego, że uprawa rzepaku była prowadzona przez powoda prawidłowo.

Do dokumentów nie budzących żadnych wątpliwości zaliczyć należy: kopię polisy nr (...), ogólne warunki umowy, wniosek do polisy. Podobnie dokumentacja zgłoszenia szkody była niesporna, co dotyczy protokołu zgłoszenia szkody, protokołów lustracji plantacji i dokumentacji fotograficznej szkody.

Sąd przeprowadził dowód z ekspertyzy Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu (...) Oddziału w P., której to ekspertyzy strony nie kwestionowały, a ona sama stanowiła podstawę oceny warunków pogodowych na obszarze upraw powoda w okresie od 01.04.2016r., do 30.06.2016r.

Sąd dopuścił dowód z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy Sądu Rejonowego w Złotowie o sygn. akt: I Co 502/16, gdyż powołane zostały wydane w tych sprawach orzeczenia, uzasadnienia oraz sporządzone opinie. Dowody te pozwalają zdaniem Sądu kompleksowo ocenić sprawę powoda, zwłaszcza w kontekście przyjętej podstawy prawnej rozstrzygnięcia, o czym w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Wiele kontrowersji budziły natomiast dowody w postaci opinii biegłego wraz z pisemnym i ustnym uzupełnieniem oraz zeznania biegłego L. S. opracowane na podstawie danych zgromadzonych w toku przedmiotowego postępowania oraz przeprowadzonych oględzin przeciwko pozwanemu dotyczących strat w uprawie rzepaku w 2016 r., w miejscowościach P. i D..

W ocenie Sądu opinia biegłego sądowego L. S. była w pełni przydatna dla rozstrzygnięcia sprawy i stanowiła wartościowy materiał dowodowy. Została ona wydana przez stałego biegłego sądowego, mającego tytuł profesora, a więc dysponującego dużym doświadczeniem i wiedzą w objętej opiniowaniem dziedzinie. Jego opinia została

sporządzona zgodnie z tezą dowodową zawartą w postanowieniu dowodowym z dnia 7 lipca 2016 r. w sprawie o sygn. akt: I Co 502/16, w sposób fachowy, rzetelny i bardzo wyczerpujący. Jest rzeczowa, spójna i logiczna, a przede wszystkim zrozumiała. Biegły w sposób przekonujący i nie budzący zastrzeżeń wskazał przesłanki, które doprowadziły go do końcowych wniosków. Biegły przedstawił szczegółowo przyjętą metodykę pomiarów, potencjalne przyczyny uszkodzeń roślin, a następnie wskazał przyczynę decydującą, zanalizował zebrane dane i wskazał wysokość strat w plonie nasion. Wszystkie wątpliwości, które zostały zgłoszone przez pozwanego, rozstrzygnął zeznając na terminie rozprawy dnia 01.06.2017 r., (stenogram k. 246-255), a także na terminie rozprawy przeprowadzonej w dniu 08 listopada 2018 r., (k. 469 - 471).

Opinii sporządzonej przez biegłego sądowego L. S. zarzucono, iż badania dokonuje się na miejscu szkody tj. na polu. Natomiast próby kontrolne zostały zebrane, a następnie rzepak wiązano i przewożono kilka kilometrów do pomieszczenia magazynowego (liczenia dokonywano następnego dnia). Strona pozwana wskazała, iż wielokrotne przenoszenie do pomieszczenia magazynowego, potrząsanie powoduje zwiększenie szkody. W związku z czym powstała szkoda jest nierzetelna i zawyżona.

Nadto został podniesiony zarzut występowania chorób grzybowych oraz objawów żerowania szkodników (śmietki kapuścianej). Dodatkowo wskazano, iż powód nie wykonywał oprysków na śmietkę kapuścianą, co więcej w załączonych do akt sądowych zdjęciach fotograficznych widoczne są objawy na korzeniach rzepaku ozimego- śmietki kapuścianej (w 8 przypadkach na 10 badanych roślin).

W ocenie Sądu zarzuty skierowane pod adresem sporządzonej przez biegłego sądowego L. S. są chybione. Albowiem biegły sądowy podczas przesłuchania precyzyjnie wyjaśnił okoliczności dokonywania poboru, transportu próbek roślin do badania. Jasno określił metodykę liczenia szkód przymrozkowych. Nadto biegły wskazał, że w przeciwieństwie do przedstawicieli (...), którzy brali pod uwagę górny odcinek pędu głównego- brał pod uwagę całą roślinę. Biegły wskazał, że mimo, iż transport odbywał się na łyżce ładowacza czołowego to nie nastąpiło otwarcie łuszczyń czy też osypanie się nasion. Biegły podniósł także, że nie ma przepisów, które obligowałyby do liczenia szkody na miejscu – w tym przypadku na polu. Nadto, iż transport nie miał wpływu przy stosowanej przez biegłego metodyce, co więcej podobną metodykę wykorzystuje pozwany. Natomiast w odniesieniu do zarzutu wystąpienia śmietki kapuścianej należy wskazać, że rośliny na polu były duże i niezachwaszczone, co jak wskazał biegły S. świadczyło, że uprawa była prowadzona prawidłowo. Co więcej biegły C. S. nie wykazał nawet w jakim zakresie rośliny były zniszczone przez choroby grzybowe. W ocenie Sądu zarzut ten jest chybiony, bowiem jak sam biegły wskazał podczas przesłuchania na terminie rozprawy w dniu 17 maja 2018 roku, sporządzając opinię nie widział plantacji rzepaku powoda oraz nie widział szkodnika śmietki, co więcej podał nawet, że uprawiane przez powoda uprawy są odporne na występowanie ww. szkodnika. O niewiarygodności sporządzonej przez biegłego C. S. opinii świadczy także fakt, iż biegły wydając opinię, jak sam podał nie miał możliwości ustalenia strat, gdyż nie mógł osobiście zbadać pola powoda i dlatego też opierał się na dokumentach zgromadzonych w toku sprawy oraz ustaleniach osób trzecich dotyczących szkód na polach w W. w 2016 roku. Biegły dokonywał ustaleń telefonicznie opierając się w przewarżającej mierze na twierdzeniach podanych przez biegłego J. C. (2), sporządzającego opinię prywatną na zlecenie pozwanego. O braku rzetelnego sporządzenia opinii przez biegłego C. S. dowodzi także fakt, iż niejednokrotnie w wydanej przez siebie opinii odnosił się do szkód poniesionych w „2017”, podczas gdy, szkody na plantacji powoda miały miejsce w 2016 roku. Dodatkowo odnosi się on jedynie do przymrozków mających miejsce w okresie od 20-30 kwietnia 2016 roku, podczas gdy z informacji Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu (...) Oddział w P. wynika jednoznacznie, że przymrozki występowały już od 01 kwietnia 2016 r., do czerwca 2016 r., przy czym od 20 kwietnia do 30 kwietnia 2016 roku utrzymywały się każdego dnia.

Na uwagę zasługuje fakt, iż ubezpieczyciel nie negował faktu występowania w kwietniu i maju 2016 r. oraz potwierdził, że co do zasady w uprawach rzepaku wystąpiła szkoda. Jednakże wskazał, iż duży wpływ na ograniczenie plonów miała także śmietka kapuściana. Jego zdaniem odpowiedzialność odszkodowawczą wyłącza nieustalony rozmiar szkody i jej przyczyna. Przytoczone twierdzenia podnoszone są w ocenie Sądu w całkowitym oderwaniu od okoliczności

przedmiotowego postępowania oraz zgromadzonego materiału dowodowego, z którego jasno wynika zarówno wysokość szkody w uprawach rzepaku ozimego, jak również źródło powstania szkody.

Biegły sądowy L. S. odniósł się do sporządzonej w postępowaniu w przedmiocie zabezpieczenia dowodu opinii oraz podczas przesłuchania go jako biegłego na terminie rozprawy w dniu 08.11.2018r., do zarzutów dotyczących występowania innych czynników, które zdaniem pozwanego mogły być przyczyną powstania szkody, a zdaniem biegłego w zniszczeniu upraw powoda nie odegrały roli (brak suszy, brak objawów choroby grzybowej, brak objawów żerowania szkodników).

Podkreślenia wymaga, że nawet na etapie postępowania zabezpieczającego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Złotowie I Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt: I Co 502/16 ubezpieczyciel opinii tej w żaden sposób nie kwestionował (nie wziął udziału w oględzinach, nie domagał się powtórzenia czynności biegłego czy też uzupełniającego opiniowania przez tego samego lub innego biegłego, nie wniósł zastrzeżeń do doręczonej mu opinii).

W konsekwencji Sąd uznał sporządzoną w sprawie opinię za w pełni wiarygodną, albowiem biegły jest osobą postronną, a jego kwalifikacje w połączeniu z treścią opinii (sformułowaną w sposób zgodny z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej) stanowią gwarancję prawidłowości dokonanych ustaleń.

Sąd nie zaliczył w poczet materiału dowodowego opinii sporządzonej przez mgr inż. J. C. (2), gdyż jest to opinia prywatna sporządzona na zlecenie pozwanego (...) S.A. Biegły J. C. (2) pozostawał w pewnym sensie w stosunku zależności od niego, więc istniały obawy co do możliwości składania przez niego nieprawdziwych lub tendencyjnych zeznań na korzyść pozwanego, dlatego też oceniając zeznania ww. biegłego, Sąd dał wiarę jego zeznaniom w kwestii dotyczącej stwierdzenia wystąpienia szkody i stwierdzenia szkody przymrozkowej oraz kwestiach znajdujących poparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Dodatkowo należy wskazać, iż skutecznie została zakwestionowana przez stronę powodową opinia sporządzona przez biegłego sądowego mgr inż. C. S.. Stąd też, Sąd uznał ją za niewiarygodną, nieprzydatną dla rozstrzygnięcia przedmiotowego postępowania. Jak należy wskazać, biegły ten w wydanej przez siebie opinii ograniczył się jedynie do ustalenia, że wielkość szkody jest niewielka- wyliczając ją na 2-4 %. Dodatkowo biegły sądowy C. S. nie zawarł w opinii informacji na temat sposobu ustalenia wielkości uszkodzeń oraz tego co było podstawą zajęcia takiego stanowiska.

Jako wiarygodne Sąd uznał osobowe źródła dowodowe, tj. dowód z zeznań powoda R. G. (1), świadka G. G., świadka R. G. (2) oraz biegłego L. S..

Sąd uznał za wiarygodne zeznania powoda R. G. (1), który zeznawał przede wszystkim na okoliczności dotyczące rozmiarów upraw, zawarcia umowy ubezpieczenia oraz przebiegu likwidacji szkody i oględzin z udziałem biegłego. Powyższe okoliczności znajdują potwierdzenie w dokumentach. Twierdzenia powoda odnośnie przyczyn uszkodzenia roślin rzepaku, Sąd ocenił przez pryzmat ustaleń biegłego, choć nie można nie zauważyć, że powód jest rolnikiem, od wielu lat prowadzi gospodarstwo rolne, natomiast świadek B. B. (2), ekspert majątkowy (...) S.A., jest z wykształcenia technikiem budownictwa ogólnego niemającym specjalistycznej wiedzy z zakresu wyceny upraw i szkód rolnych, mimo to Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka B. B. (2), który w imieniu ubezpieczyciela dokonał oględzin upraw powoda- w zakresie w jakim stwierdził on wystąpienie szkody i to szkody przymrozkowej.

Podobnie Sąd ocenił zeznania świadków G. G. (syn powoda) i R. G. (2) (brat powoda). Oceniając ich twierdzenia Sąd wziął pod uwagę, że są oni osobami bliskimi stron postępowania. Jednakże w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań pozostałych świadków oraz twierdzeń stron, nie można uznać, aby zeznania te złożone zostały na użytek niniejszego postępowania. Nie zawierały nielogiczności, niespójności, niekonsekwencji i stwierdzeń sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego. Sąd nie znalazł podstaw, by zeznania te kwestionować, tym bardziej, że mają pełne potwierdzenie w materiale dowodowym sprawy. Podobnie ocenił Sąd dowód z zeznań świadka K. G., bowiem opisał wygląd roślin po przymrozkach, zbieżny z charakterystyką uszkodzeń wywołanych

przymrozkami. Zeznania powoda R. G. (1), świadka K. G. i pozostałych świadków dotyczące plantacji i zbiorów odpowiadają dowodom mającym postać dokumentów

Jednocześnie zdaniem Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest pełny i kompletny. Przeprowadzone zostały wszystkie możliwe dowody, co pozwalało na wydanie w sprawie orzeczenia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Strony zawarły w dniu 25 listopada 2015 r. umowę ubezpieczenia majątkowego, na mocy której powód R. G. (1) domagał się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. kwoty 131.858,38 zł, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18.10.2016r., do dnia zapłaty, kwoty 4.167 zł tytułem kosztów postępowania o zabezpieczeniu dowodów oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w kwocie 7.200,00 zł.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowiły przepisy art. 805 § 1 i 2 ust. 1 k.c., stosownie do których przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu majątkowym określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku.

Zgodnie z art. 821 k.c., przedmiotem ubezpieczenia majątkowego może być każdy interes majątkowy, który nie jest sprzeczny z prawem i daje się ocenić w pieniądzu. Przedmiotem zawartych przez strony umów ubezpieczenia była uprawa rzepaku prowadzona na działkach powoda R. G. (1): nr 4/11 w P. oraz nr 126 w D.. Zakresem ochrony zawartej umowy ubezpieczeniowej objęte było ryzyko wystąpienia szkód spowodowanych przez przymrozki wiosenne. Zatem umowy te odpowiadały warunkom z art. 821 k.c.

Analizując obowiązki stron niniejszego postępowania wskazać należy, że materialnoprawny rozkład ciężaru dowodu reguluje art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Określenie „wywodzi skutki prawne” odnosi się do strony postępowania i ma to znaczenie, że podkreśla zależność między stroną, a faktami prawnymi, które ma ona wykazać. Powołany wyżej przepis pozwala na wskazaniu kierunku aktywności dowodowej stron, tak więc określa – w połączeniu z normami prawa materialnego – które fakty podlegają dowodzeniu. W myśl art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty istotne dla rozstrzygnięcia, które można określić jako prawne. Podkreśla się, że oprócz faktów opisanych w hipotezach norm prawa materialnego, przedmiotem dowodu są również fakty, które umożliwią odpowiednią weryfikację materiału dowodowego pod względem jego wiarygodności i mocy dowodowej, jak i te, z których można wnioskować o faktach opisanych normami prawa materialnego, znajdującymi zastosowanie dla oceny danego zdarzenia prawnego, poddanego pod osąd.

Zatem należy wskazać, że ciężarem procesowym powoda R. G. (1) było wykazanie, że ubezpieczyciel zobowiązał się spełnić na jego rzecz świadczenie odszkodowawcze (niesporne, że strony zawarły umowę ubezpieczenia upraw rolnych) w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku. Pozwany natomiast winien wykazać, że ubezpieczony nie wywiązał się z obowiązku zapłaty składki (niesporne, że składka została uiszczona) bądź też, że z innych przyczyn obowiązek zapłaty odszkodowania odpadł (np. że nie doszło do powstania szkody, czy że szkoda nie jest następstwem przewidzianego w umowie wypadku).

Wobec powyższego wskazuje się, iż ubezpieczony powód R. G. (1) dopełnił obowiązku opłacenia składki, ubezpieczyciel natomiast uchylił się od zobowiązania wypłaty odszkodowania poprzez stosowanie obrony przeciwko żądaniom powoda.

Powód domagał się od pozwanego ustawowych odsetek za opóźnienie od dnia 18 października 2016 r. i żądanie to było uzasadnione. Stosownie do art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego,

wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 481 § 2 k.c., jeżeli stopa odsetek nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Opóźnienie ma miejsce wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia pieniężnego w terminie. Termin wypłaty świadczenia odszkodowawczego przez pozwanego zakład ubezpieczeń regulował § 21 ust. 1 i 2 o.w.u. Przewidywał on obowiązek wypłaty świadczenia w terminie 30 dni od dnia otrzymania przez pozwanego zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym, jeśli wyjaśnienie w tym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia jego odpowiedzialności i wysokości odszkodowania było możliwe.

Powód zawiadomił pozwanego o szkodzie w dniu 24.06.2016r., czyli trzydziestodniowy termin upłynął 23 lipca 2016r. Pismem z dnia 19 września 2016 roku, po wydaniu opinii przez biegłego sądowego, powód ponownie wystąpił do pozwanego o wypłatę odszkodowania, jednakże nie uzyskał w tym zakresie żadnej odpowiedzi. Termin 30 dni do załatwienia przez pozwanego żądania powoda upłynął 17 października 2016 roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc, w myśl którego strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Natomiast do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (§ 3).

Tak więc w skład kosztów poniesionych przez powoda wchodzi opłata sądowa od pozwu w wysokości 6.802,00 zł.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie: § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. nr 146, poz.1188, z późn. zm.) zgodnie z którym zasądzając opłatę za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia ,dalej ust. 2 wynika, że podstawę zasądzenia opłaty, o której mowa w ust. 1, stanowią stawki minimalne określone w rozdziałach 3-4, która to opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy a ponadto w myśl § 6 pkt 7 rozporządzenia przy wartości przedmiotu sprawy powyżej zł 200.000 zł stawki minimalne wynoszą 7.200 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł.

Sąd zasądził nadto od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.207,00 zł (opinia biegłego 2.950,00 zł, opłata- 40,00 zł, koszty pomocy prawnej udzielonej przez adwokata – 1.217,00zł) w postępowaniu zabezpieczającym, oraz kwota 1.077,66 zł, tytułem wydatków poniesionych w sprawie (koszty obecności i dojazdu biegłych na rozprawę, informacja IMiGW).

SSO Jolanta Czajka-Bałon